

Roze in de gymzaal

Deze zomer is het twintig jaar geleden dat de Gay Games in Amsterdam werden georganiseerd. Daaraan namen zo'n 15.000 roze sporters uit de hele wereld aan deel. Toch is sporten voor veel lesbische vrouwen, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders (LHBT-ers) geen vanzelfsprekendheid. Ad van Dam (62), projectleider van het project SPPRTR, waarbij workshops over inclusieve sport worden gegeven, ging in gedachten terug naar de gymlessen op zijn middelbare school. Hoe denkt hij daaraan terug? Hoe heeft hij dat beleefd? En hoe hebben enkele andere roze ouderen dat ervaren?

TEKST EN REDACTIE AD VAN DAM

Ad (62)

"Het is alweer een flinke tijd geleden dat ik leerling was op een middelbare school ergens in het westen van het land. Ik was een zogenaamd vroege leerling en dat betekende dat ik de jongste was in de klas. Bij de gymlessen stond ik altijd helemaal vooraan in de rij (op lengte geselecteerd) en bij het kiezen van twee teams werd ik meestal als een van de laatste gekozen (omdat ik de kleinste was). Deze ervaring hielp niet om in mijn verdere leven enthousiast voor sport te worden. Klein-zijn betekende wel dat ik behendig was en snel kon rennen. Niet de kracht, maar wel de behendigheid. En dat gecombineerd met wat lef, was ik als één

Ik kan me niet herinneren dat de gymdocenten, waarvan ik les heb gehad, aan mij hebben gemerkt dat ik vaak opzag tegen de gymlessen

van de eersten boven in de touwen of wist ik menig bal te ontwijken bij trefbal. Kortom: ik redde me wel. Zowel de wekelijkse gymlessen als ook de jaarlijkse sportdagen waren voor mij geen momenten om naar uit te kijken. Ik zag daar meer tegenop dan een onverwachte schriftelijke overhoring. Daar kwamen nog twee belangrijke momenten bij: voor en na de

gymles in de kleedkamer. Het omkleden bracht zowel een gevoel van schaamte als een gevoel van prettige spanning met zich mee. Mezelf bloot geven en ook anderen in hun onderbroek of zelfs zonder onderbroek zien, gaf me een gevoel van gêne en sensatie tegelijk. En dan het douchen na de les. Kijken, grappen en vergelijken. Het vooruitzicht op het samen douchen was voor mij soms wel een extra motivatie om naar de gymles te gaan.

Ik kan me niet herinneren dat de gymdocenten, waarvan ik les heb gehad, aan mij hebben gemerkt dat ik vaak opzag tegen de gymlessen. Dat ik me soms buitengesloten voelde, onwennig, onhandig, impopulair, gegeneerd en niet gewaardeerd, uitgedaagd of aangemoedigd voelde. Ik was en ben nog steeds geen stoere man, geen macho. Speelt mijn homoseksualiteit hierbij een rol? Vind ik daarom ook teamsporten nog steeds niets voor mij en ga ik, wanneer ik al iets aan sport doe, liever zwemmen, fietsen of rennen? Hou ik daarom nog steeds niet van competitie, schreeuwen, de tegenstander uitschakelen, neerleggen of tackelen? Voel ik me daarom eerder solidair met de verliezende, dan de winnende partij? Heb ik eerder sympathie voor de zwakkere, dan de sterkere?

Wanneer ik daar nu zo op terug kijk, vraag ik me af hoe enkele andere roze ouderen deze belangrijke periode in hun leven hebben beleefd en wat ze zich van hun gymlessen kunnen herinneren.

Stefan (69)

“Gym was niet mijn favoriete vak op de middelbare school. Ik ging er heen omdat het moest. We hadden drie uur gym per week, een los uur en een blokuur. Het losse uur vond ik niet zo erg, omdat er meestal gebruik werd gemaakt van de toestellen, zoals bok, paard, brug, ringen, touwen en wandrek. Het blokuur werd ingevuld met een balspel, voornamelijk basketbal of trefbal. Al rennend een bal vangen was niet mijn sterkste kwaliteit, maar een grote hekel had ik tijdens deze balspelen aan mijn klasgenoten die elke teleurstelling van zich af wisten te reageren door een ander te kleineren, uit te schelden of woest te tackelen. Ik heb weinig gymdocenten gehad in mijn hele middelbare schooltijd die dit gedrag aan banden legden. Zij lieten het gewoon gebeuren. Vreselijk ergerlijk en ik kreeg daardoor een sterke afkeer aan teamsporten. De enige teamsport die ik kon hebben was volleybal. Ik was lang en kon daardoor goed blokken en had een sterke service, die weinigen konden pareren. Verder was het team klein, werd steeds gewisseld en ieder had duidelijk zijn eigen plek. Dus geen hanengevechten, noch scheldpartijen of woeste ongecontroleerde aanvallen op benen of andere lichaamsdelen. Een verademing.

Na de gymles moest er gedoucht worden. Bijna niemand deed dit. In de tweede klas had ik een gymleraar die zich daar erg aan stoorde. Op gegeven moment komt hij de kleedkamer

binnen en zegt: “Uitkleden allemaal!! Totaal!!” Ik vond dit erg spannend, want was zeer benieuwd hoe de andere jongens in mijn klas er naakt uit zouden zien. Dus alle kleren gingen uit en we stonden naakt te wachten tot de gymleraar ons naar de doucheruimte zou commanderen. De jongen naast mij treuzelde erg lang om zijn onderbroek uit te doen, maar toen de gymleraar zijn bevel nog eens krachtig herhaalde ging de onderbroek naar beneden en sprong er een erectie naar voren. Ik vond dit meer dan interessant. Er werd verder dat jaar na elke gymles gedoucht en kon ik alle jongens uit mijn klas goed observeren. Ik kon mij nu op de gymlessen verheugen door het na afloop gezamenlijk douchen. Helaas was de gymleraar van de derde klas niet zo gebrand op douchen en kwam er aan het douchen al weer snel een einde en was voor mij de sjeu aan de gymlessen verdwenen.”

Pim (70)

“Mijn gymleraren herinner ik me als leuke mensen. Beetje stoere mannen, die mij mochten, omdat ik goed was in hun vak. Vanaf mijn veertiende werden sommige jongens aantrekkelijk voor me, maar dat stopte ik weg. Seksualiteit was in die jaren nauwelijks een thema voor me. Op de middelbare school waar ik heenging was naakt douchen niet aan de orde. Ik werd door de opleiding steeds minder sportief en veel intellectueler. In mijn studententijd heb ik allerlei sporten kort of

Ad van Dam is Projectleider
SPPRTR over inclusieve sport

Contact

spprtrproject@gmail.com

kernwoorden

LHBT, homoseksualiteit,
sportbeleving, VO

lang gedaan: volleyballen, roeien en boksen. Voetballen vond ik nooit leuk. Mijn coming out heeft zich via allerlei gradaties over een periode van dertig jaar voltrokken. Na mijn veertigste ben ik fitness gaan doen op sportscholen. Dat was niet alleen voor de sport. Ik woonde eindelijk in de buurt van Amsterdam, was weer wat verder uit de kast, ging wekelijks naar de homosauuna en wilde vaker mooie gespierde mannen zien.”

Ineke (48)

“Afhankelijk van de docent vond ik gym naar of erg naar. Ik vond bewegen niet naar: touwtje springen deed ik graag en ook spelletjes op de openbare klimrekken. Maar die groepsdruk. Je altijd het dikke kind voelen, dat het laatste wordt gekozen. Vanaf mijn dertiende hoefde ik op mijn middelbare school niet meer mee te doen met balspelen. Jongens vonden het kicken om hard ballen in je gezicht te gooien. Toen mijn beugel twee keer daarbij kapot ging, kreeg ik vrijstelling. Vanaf de derde klas kregen de jongens en meisjes gescheiden gym. Toen vond ik het minder erg. Vreselijk vond ik het ‘apenkoeien’, waar de hele klas naar leek uit te kijken. Af-schu-we-lijk. En dat je warm moest rennen en door moest, ook als je dubbelklapte van de pijn in je zij. Bah. Vanaf de 5e klas gymde ik niet meer. Het feit dat ik zestien kilometer per dag naar school op en neer fietste en dat ik mijn tijd nodig had om voldoende te halen werd gehonoreerd.

Ik kan me nog goed herinneren dat we tijdens een gymles in de eerste klas van mijn middelbare school over de bok moesten springen. Rennen, springen op de trampoline en dan over de bok. Ik kon die afstand niet goed inschatten en vond het heel eng. De gymjuf zette me op mijn plek, alsof ik de boel aan het saboteren was. Hoe machteloos ik me toen voelde en het lage cijfer dat ik kreeg, is me altijd bijgebleven. Twee andere gymjuffen waren héél lief. Ook al kon ik niet goed gymmen, toch gaven ze me een 7. Zij waardeerden mijn inspanning.”

Maurice (63)

“Tijdens mijn eerste jaar van de middelbare schooltijd, werd ik verliefd op een leuke stoere blonde jongen in mijn klas. Ik worstelde toen met mijn homoseksualiteit en mijn coming out. Ik had zelfs in dat schooljaar professionele hulp en ondersteuning voor mijn homoseksualiteit. Zelfs mijn ouders wisten hier niets van. Sporten was niet mijn favoriete vak. Ik werd ook vaak als laatste gekozen bij de verschillende sporten. Voor de gymlessen moesten we toen verplicht een speciaal sportbroekje hebben. Zo’n sportbroek met een binnenbroekje. We moesten ook altijd verplicht douchen na het sporten. Op een of andere manier vond ik

dat heel onprettig. De gymleraar was streng en controleerde dat ook. Wel waren er aparte hokjes waar je ging douchen. Toch vond ik dat niet zo prettig.

Ik vond het niet fijn dat ik me daar uit moest uitkleden in een grote kleedkamer. Ik schaamde me in m’n blootje. Ik voelde me onzeker over mijn lijf, zo tussen die grote, mooie lichamen om me heen. Erg ongemakkelijk maar ook vreemd om die stoere blonde jongen zo in zijn nakie te zien.”

Tot slot

Het verbaast me niet dat de beleving van de gymlessen divers is. Niet alle roze ouderen hebben alleen maar negatieve herinneringen. En ook blijken de meeste nu nog steeds sportief en actief te zijn. Soms individueel, soms binnen een reguliere sportclub of soms binnen een roze sportclub. Maar de impact die de gymlessen hebben, blijkt groot te zijn. Gelukkig is er veel veranderd in de loop der jaren. Bij opleidingen wordt aandacht besteed aan dit thema. Huidige docenten LO zijn zich meer bewust van roze-sporters en hun sportbeveling. Toch blijft aandacht voor inclusieve sport ook anno 2018 noodzakelijk.

TRENOMAT
DE GRAAF EN VAN STIJN B.V.

FLEXIBELE SCHEIDINGSWANDEN
MODULAIRE PODIUMELEMENTEN
INDUSTRIËLE OPLOSSINGEN
MAATWERK & SPECIALS

ONDERSCHEID MOET ER ZIJN

Scheidingswanden voor sportaccommodaties en zwembaden

De Graaf en van Stijn BV is al meer dan 45 jaar uw betrouwbare partner bij het inrichten van uw sportaccommodatie. Met onze flexibele Trenomat scheidingswanden wordt het multifunctionele karakter van uw accommodatie maximaal benut. Voor de juiste invulling is het belangrijk dat al tijdens de planvorming van een project goed gekeken wordt of er een juiste toepassing mogelijk is. Ons projectteam bestaat uit specialisten die uw project van begin tot eind vakkundig begeleiden zodat het eindresultaat in alle facetten altijd een succes wordt.

Geluidsisolatie & absorptie ➔

Goede beheersing van de akoestiek in sportaccommodaties is zeer belangrijk. Bij plaatsing van Trenomat wanden wordt hier altijd rekening mee gehouden.

Onderhoud & Service ➔

Onze gespecialiseerde servicedienst zorgt ervoor dat uw scheidingswanden veilig en up-to-date blijven, waardoor de levensduur van uw wand zo lang mogelijk wordt.

Maatwerk ➔

Voor iedere situatie is er een oplossing. De Graaf en van Stijn BV staat bekend om haar maatwerk en het vermogen om mee te denken in de wensen en belangen van de opdrachtgever.

TreNoMat / De Graaf en van Stijn B.V.
www.trenomat.nl | info@trenomat.nl | +31 (0) 172 57 97 20